

"אין הגלויות מתכנסות אלא בזכות המשניות"

מסכת ברכות

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

נבחן בעל פה

					משנה			בבא'	פרק	
					ה	ד	ג	ב	א	א
ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	א	ב	
					ו	ה	ד	ג	ב	ג
			ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	ד
					ה	ד	ג	ב	א	ה
ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	א	ו	
					ה	ד	ג	ב	א	ז
ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	א	ח	
					ה	ד	ג	ב	א	ט
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	א	י

פרק א

לחוב בעצמך, שעברת על דברי בית הלל:

ד בשחר מברך שתים לפניך ואחת לאחריה, ובערב שתים לפניך ושתים לאחריה. אחת ארצה ואחת קצרה. מקום שאמרו להאריך, אינו רשאי לקצר. לקצר, אינו רשאי להאריך. לחתם, אינו רשאי שלא לחתם. ושללא לחתם, אינו רשאי לחתם:

ה מזכירין יציאת מצרים בלילות. אמר רבי אלעזר בן עזריה, הרי אני כבן שבעים שנה, ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות, עד שדרשה בן זומא, שגאמר (דברים טו) למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך. מי חייך, הימים. כל ימי חייך, הלילות. וחכמים אומרים, ימי חייך, העולם הזה. כל (ימי חייך), להביא לימות המשיח:

פרק ב

א היתה קורא בתורה, והגיע זמן המקרא, אם כון לבו, נצא. ואם לאו, לא נצא. בפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב, ובאמצע שואל מפני היראה ומשיב, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, באמצע שואל מפני היראה, ומשיב מפני הכבוד, בפרקים שואל מפני הכבוד, ומשיב שלום לכל אדם:

ב אלו הן בין הפרקים, בין ברכה ראשונה לשניה, בין שניה לשמע, ובין שמע ליהיה אם שמע, בין והיה אם שמע לניאמר, בין ויאמר לאמות ונציב. רבי יהודה אומר, בין ויאמר לאמות ונציב לא נפסיק. אמר רבי יהושע בן קרחה, למה קדמה שמע ליהיה אם שמע, (ואלא

א מאימתי קורין את שמע בערבית. משעה שהכהנים נכנסים לאכל בתרומתן, עד סוף השמונה הראשונה, דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים, עד חצות. רבן גמליאל אומר, עד שיעלה עמוד השחר. מעשה שבאו בניו מבית המשתה, אמרו לו, לא קרינו את שמע. אמר להם, אם לא עלה עמוד השחר, חייבין אתם לקרות. ולא זו בלבד, אלא כל מה שאמרו חכמים עד חצות, מצותן עד שיעלה עמוד השחר. הקטר חלבים ואברים, מצותן עד שיעלה עמוד השחר. וכל הנאכלין ליום אחד, מצותן עד שיעלה עמוד השחר. אם כן, למה אמרו חכמים עד חצות, כדי להרחיק את האדם מן העבירה:

ב מאימתי קורין את שמע בשחרית. משפיר בין תכלת ללבן. רבי אליעזר אומר, בין תכלת לכרתי. (וגומר) עד הגף החמה. רבי יהושע אומר, עד שלש שעות, שכן דרך בני מלכים לעמוד בשלש שעות. הקורא מכאן ואילך לא הפסיד, כאדם הקורא בתורה:

ג בית שמאי אומרים, בערב כל אדם נטו ויקראו, ובבקר נעמדו, שגאמר (דברים ח) ובשכבך ובקומך. ובית הלל אומרים, כל אדם קורא בדרכו, שגאמר (שם) ובלכתך בדרך. אם כן, למה נאמר ובשכבך ובקומך, בשעה שבני אדם שוכבים, ובשעה שבני אדם עומדים. אמר רבי טרפון, אני הייתי בא בדרך, והטתי לקרות, כדברי בית שמאי, וספנתי בעצמי מפני הלסטים. אמרו לו, כדי היית

שָׁמְעוּ בֶן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, לֹא כָּל
הַרוֹצֶה לִטֹּל אֶת הַשֵּׁם יִטֹּל:

פרק ג

א מִי שֶׁמָּתוּ מוּטָל לְפָנָיו, פֶּטוּר
מִקְרִיאַת שְׁמַע, (וּמִן הַתְּפִלָּה) וּמִן
הַתְּפִלָּה. נוֹשְׂאֵי הַמָּטָה וְחַלּוּפֵיהֶן
וְחַלּוּפֵי חַלּוּפֵיהֶן, אֶת שְׁלֹפְנֵי הַמָּטָה
וְאֶת שְׁלֹאֲחֵי הַמָּטָה, אֶת שְׁלֹפְנֵי
צֶרֶךְ בֶּהֱוֹן פֶּטוּרִים, וְאֶת שְׁאִין
לְמָטָה צֶרֶךְ בֶּהֱוֹן חִיבִין. אֵלּוּ וְאֵלּוּ
פֶּטוּרִין מִן הַתְּפִלָּה:

ב קִבְּרוּ אֶת הַמֵּת וְחִזְרוּ, אִם
יְכוֹלִין לְהִתְחִיל וְלִגְמֹר עַד שֶׁלֹּא
יִגְיעוּ לְשׁוֹנָה, יִתְחִילוּ. וְאִם לֹא,
לֹא יִתְחִילוּ. הַעוֹמְדִים בְּשׁוֹנָה,
הַפְּנִימִים פֶּטוּרִין, וְהַחִיצוֹנִים
חִיבִין:

ג נָשִׁים וְעֶבְדִּים וְקִטְנִים פֶּטוּרִין
מִקְרִיאַת שְׁמַע וּמִן הַתְּפִלָּה, וְחִיבִין
בַּתְּפִלָּה וּבִמְזוּזָה וּבִבְרַכַּת הַמְּזוּזָה:

ד בַּעַל קָרִי מְהֵרָה בִּלְבּוֹ וְאִינוֹ
מְבָרֵךְ, לֹא לְפָנֶיהָ וְלֹא לְאַחֶיהָ. וְעַל
הַמְּזוּזָה מְבָרֵךְ לְאַחֶיהָ, וְאִינוֹ מְבָרֵךְ
לְפָנָיו. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, מְבָרֵךְ
לְפָנֶיהָ וּלְאַחֶיהָ:

ה הִזָּה עוֹמֵד בַּתְּפִלָּה, וְנִזְכַּר שֶׁהוּא
בַּעַל קָרִי, לֹא יִפְסִיק, אֶלָּא יִקְצֹר.
יָרֵד לְטַבֵּל, אִם יָכוֹל לַעֲלוֹת
וְלִהְיוֹת פָּסוּת וְלִקְרוֹת עַד שֶׁלֹּא תִגַּץ
הַחֲמֹה, יַעֲלֶה וְיִתְפַּסֵּה וְיִקְרָא. וְאִם
לֹא, יִתְפַּסֵּה בְּמִים וְיִקְרָא. אֶבֶל
לֹא יִתְפַּסֵּה, לֹא בְּמִים הָרְעִים וְלֹא
בְּמֵי הַמְּשֻׁרָה, עַד שֶׁיִּטִּיל לְתוֹכָן
מִים. וְכַמָּה יִרְחִיק מֵהֶם וּמִן
הַצּוֹאֵה, אַרְבַּע אַמּוֹת:

ו זָב שֶׁרָאָה קָרִי, וְנָדָה שֶׁפִּלְטָה
שֶׁכָּבַת זָרַע, וְהִשְׁמִשְׁתְּ שֶׁרָאָתָה

כְּדִי שֶׁיִּקְבֹּל עָלָיו עַל מַלְכוּת שְׁמַיָּם
תְּחִלָּה, וְאַחֵר כֶּף יִקְבֹּל עָלָיו עַל
מַצּוֹת. וְהִזָּה אִם שָׁמַע לְוִיאָמֵר,
שְׁוֹהִיָּה אִם שָׁמַע נוֹהֵג בַּיּוֹם
וּבַלֵּילָה, וְוִיאָמֵר אִינוֹ נוֹהֵג אֶלָּא
בַּיּוֹם (בַּלְבָּד):

ג הַקּוֹרֵא אֶת שְׁמַע וְלֹא הַשְּׁמִיעַ
לְאָזְנוֹ, יִצָּא. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, לֹא
יִצָּא. קָרָא וְלֹא דִקְדַּק בְּאוֹתֵיהֶתִּיהָ,
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר יִצָּא, רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר לֹא יִצָּא. הַקּוֹרֵא לְמַפְרָע, לֹא
יִצָּא. קָרָא וְטָעָה, יִחְזֹר לְמָקוֹם
שֶׁטָּעָה:

ד הָאֲמִנִּין קוֹרְנִין בְּרֹאשׁ הָאֵילָן אוֹ
בְּרֹאשׁ הַנֶּדְבֶּךְ, מִה שְׁאִינָן רִשְׁאִין
לַעֲשׂוֹת בֶּן בַּתְּפִלָּה:

ה חֲתָן פֶּטוּר מִקְרִיאַת שְׁמַע בְּלִילָה
הָרִאשׁוֹן עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת, אִם לֹא
עָשָׂה מַעֲשֶׂה. מַעֲשֶׂה בְּרַבֵּן גַּמְלִיאֵל
שֶׁקָּרָא בְּלִילָה הָרִאשׁוֹן שְׁנִשָּׂא.
אָמְרוּ לוֹ תִּלְמִידָיו, לֹא לְמַדְתָּנוּ,
רַבֵּנוּ, שֶׁחֲתָן פֶּטוּר מִקְרִיאַת שְׁמַע
בְּלִילָה הָרִאשׁוֹן. אָמַר לָהֶם, אִינִי
שׁוֹמֵעַ לָכֶם לְבָטֵל מִמֶּנִּי מַלְכוּת
שְׁמַיָּם אֶפְלוּ שְׁעָה אֶחָת:

ו רַחֵץ לִילָה הָרִאשׁוֹן שְׁמַתָּה אֲשֶׁתּוֹ.
אָמְרוּ לוֹ תִּלְמִידָיו, לֹא לְמַדְתָּנוּ,
רַבֵּנוּ, שֶׁאַבֵּל אֲסוּר לְרַחֵץ. אָמַר
לָהֶם, אִינִי כֹשֶׁר אֶל אָדָם,
אֲסֻתָּנִים אֲנִי:

ז וְכִשְׁמַת טָבִי עֲבָדוֹ, קִבֵּל עָלָיו
תְּנַחוּמִין. אָמְרוּ לוֹ תִּלְמִידָיו, לֹא
לְמַדְתָּנוּ, רַבֵּנוּ, שְׁאִין מִקְבָּלִין
תְּנַחוּמִין עַל הָעֶבְדִּים. אָמַר לָהֶם,
אִין טָבִי עֲבָדִי כֹשֶׁר כָּל הָעֶבְדִּים,
כְּשֶׁר הִזָּה:

ח חֲתָן אִם רָצָה לְקָרוֹת קְרִיאַת
שְׁמַע לִילָה הָרִאשׁוֹן, קוֹרָא. רַבֵּן

ו הָיָה יוֹשֵׁב בְּסִפִּינָה אוּ בְקָרוֹן אוּ
בְאַסְדָּה, יִכְנוֹן אֶת לְבוֹ כְּגֹנֵד בֵּית
קֹדֶשׁ הַקִּדָּשִׁים:

נְדָה, צְרִיכִין טְבִילָה, וְרַבִּי יְהוּדָה
פּוֹטֵר:

פרק ד

א תְּפִלַּת הַשַּׁחַר, עַד חֲצוֹת. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר, עַד אַרְבַּע שָׁעוֹת.
תְּפִלַּת הַמִּנְחָה עַד הָעֶרֶב. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר, עַד פֶּלַג הַמִּנְחָה.
תְּפִלַּת הָעֶרֶב אֵין לָהּ קָבַע. וְשֵׁל
מוֹסָפִין כָּל הַיּוֹם. (רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר, עַד שֶׁבַע שָׁעוֹת):

ז רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר, אֵין
תְּפִלַּת הַמוֹסָפִין אֵלָּא בְּחֶבֶר עִיר.
וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים, בְּחֶבֶר עִיר וְשֵׁלָּא
בְּחֶבֶר עִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
מִשְׁמֹו, כָּל מְקוֹם שֶׁיֵּשׁ חֶבֶר עִיר,
הֵיחִיד פֶּטוּר מִתְּפִלַּת הַמוֹסָפִין:

פרק ה

א אֵין עוֹמְדִין לְהַתְּפַלֵּל אֵלָּא מִתּוֹךְ
כְּבֹד ראשׁ. חֲסִידִים הִרְאִישׁוּנִים הָיוּ
שׁוֹחִים שְׁעָה אַחַת וּמִתְּפַלְלִים, כְּדִי
שְׁיִכְנֶנּוּ אֶת לִבָּם לְמִקּוֹם. אֶפְלוּ
הַמֶּלֶךְ שׁוֹאֵל בְּשִׁלּוּמוֹ, לֹא יִשְׁכַּנּוּ.
וְאֶפְלוּ נָחַשׁ כְּרוּךְ עַל עֵקֶבוֹ, לֹא
יִפְסִיק:

ב רַבִּי נְחוֹנְיָא בֶּן הַקָּנָה הָיָה
מִתְּפַלֵּל בְּכִיּוּסָתוֹ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ
וּבִיצִיאָתוֹ תְּפִלָּה קְצָרָה. אָמְרוּ לוֹ,
מַה מְקוֹם לְתִפְלָה זֹאת. אָמַר לָהֶם,
בְּכִיּוּסָתִי אֲנִי מִתְּפַלֵּל שְׁלֹא תִאָּרַע
תְּפִלָּה עַל נְדִי, וּבִיצִיאָתִי אֲנִי נוֹתֵן
הוֹדָנָה עַל חֻלְקִי:

ב מִזְכִּירִין גְּבוּרוֹת גִּשְׁמִים בְּתַחֲנִית
הַמַּתִּים, וְשׁוֹאֲלִין הַגִּשְׁמִים בְּבִרְכַּת
הַשָּׁנִים, וְהַבְּדִלָה בַּחוּנֵן הַדָּעַת. רַבִּי
עֲקִיבָא אוֹמֵר, אוֹמְרָה בִּרְכָּה
רַבִּיעִית בְּפָנֶי עֲצָמָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמֵר, בְּהוֹדָא:

ג רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, בְּכָל יוֹם
מִתְּפַלֵּל אָדָם שְׁמוֹנָה עָשָׂרָה. רַבִּי
יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, מַעֲיִן שְׁמוֹנָה עָשָׂרָה.
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, אִם שְׁגוּרָה
תְּפִלָּתוֹ בְּפִי, יִתְּפַלֵּל שְׁמוֹנָה עָשָׂרָה.
וְאִם לֹאוֹ, מַעֲיִן שְׁמוֹנָה עָשָׂרָה:

ג הָאוֹמֵר עַל קֹן צָפוֹר נִגְיעוּ רַחֲמִיד,
וְעַל טוֹב יִזְכֹּר שְׁמֶךָ, מוֹדִים מוֹדִים,
מִשְׁתַּקִּין אוֹתוֹ. הַעוֹבֵר לִפְנֵי הַתִּיבָּה
וְטָעָה, יַעֲבֹר אַחֵר תַּחְתָּיו, וְלֹא יִהְיֶה
סָרְבֵן בְּאוֹתָהּ שְׁעָה. מִזֵּין הוּא
מִתְחִיל, מִתְחַלֵּת הַבִּרְכָּה שְׁטָעָה
בָּהּ:

ד רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, הָעוֹשֶׂה
תְּפִלָּתוֹ קָבַע, אֵין תְּפִלָּתוֹ תַּחֲנוּנִים.
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, הַמְּחַלֵּךְ בְּמִקּוֹם
סִפְנָה, מִתְּפַלֵּל תְּפִלָּה קְצָרָה. אוֹמֵר,
הוֹשֵׁעַ הַשֵּׁם אֶת עַמְּךָ אֶת שְׂאִירֵי
יִשְׂרָאֵל, בְּכָל פְּרִשְׁתַּת הָעָבוּר יִהְיוּ
צְרִיכֵיהֶם לְפָנֶיךָ. בְּרוּךְ אַתָּה ה'
שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

ד הַעוֹבֵר לִפְנֵי הַתִּיבָּה, לֹא יַעֲנֶה
אַחֵר הַכֹּהֲנִים אָמֵן, מִפְּנֵי הַטְּרוּף.
וְאִם אֵין שֵׁם כְּהֵן אֵלָּא הוּא, לֹא
יִשָּׂא אֶת פָּנָיו. וְאִם הַבְּטָחָתוֹ
שֶׁהוּא נוֹשֵׂא אֶת פָּנָיו וְחוֹזֵר
לְתִפְלָתוֹ, רַשָּׁאי:

ה הָיָה רוֹכֵב עַל הַחֲמֹור, יֵרֵד. וְאִם
אֵינוֹ יָכוֹל לֵירֵד, יַחֲזִיר אֶת פָּנָיו,
וְאִם אֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִיר אֶת פָּנָיו,
יִכְנוֹן אֶת לְבוֹ כְּגֹנֵד (בֵּית) קֹדֶשׁ
הַקִּדָּשִׁים:

ה בָּרַךְ עַל הַיַּיִן שֶׁלִּפְנֵי הַמְּזוֹן, פָּטַר אֶת הַיַּיִן שֶׁלְאַחֲרֵי הַמְּזוֹן. בָּרַךְ עַל הַפִּרְכָּת שֶׁלִּפְנֵי הַמְּזוֹן, פָּטַר אֶת הַפִּרְכָּת שֶׁלְאַחֲרֵי הַמְּזוֹן. בָּרַךְ עַל הַפֶּת, פָּטַר אֶת הַפִּרְכָּת. עַל הַפִּרְכָּת, לֹא פָטַר אֶת הַפֶּת. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים, אִף לֹא מַעֲשֶׂה קִדְרָה:

ו הָיוּ יוֹשְׁבֵינִי (לְאָכֹל), כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִבָּרַךְ לְעַצְמוֹ. הַסֵּבּוּ, אֶחָד מִבָּרַךְ לְכֹל. בָּא לָהֶם יַיִן בְּתוֹךְ הַמְּזוֹן, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִבָּרַךְ לְעַצְמוֹ. לְאַחֲרֵי הַמְּזוֹן, אֶחָד מִבָּרַךְ לְכֹלָם. וְהוּא אוֹמֵר עַל הַמִּנְיָן, אִף עַל פִּי שְׁאֵין מְבִיאִין אֶת הַמִּנְיָן אֲלֵא לְאַחֲרֵי הַסֵּעָדָה:

ז הִבִּיאוּ לִפְנֵינוּ מִלִּים בְּתַחֲלָה וּפֶת עֲמוֹ, מִבָּרַךְ עַל הַמִּלִּים וּפוֹטֵר אֶת הַפֶּת, שֶׁהַפֶּת טְפִלָּה לוֹ. זֶה הַכָּלָל, כָּל שֶׁהוּא עֶקֶר וְעֲמוֹ טְפִלָּה, מִבָּרַךְ עַל הָעֶקֶר וּפוֹטֵר אֶת הַטְּפִלָּה:

ח אָכַל תְּאֲנִים וְעִנְבִּים וְרִמּוֹנִים, מִבָּרַךְ אַחֲרֵיהֶן שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת, דְּבָרֵי רַבּוֹ גְּמִילָאֵל. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, בְּרָכָה אַחַת (מַעֲשֵׂי שְׁלֹשׁ). רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, אֶפְלוּ אָכַל שְׁלֹק וְהוּא מְזוֹנוֹ, מִבָּרַךְ אַחֲרָיו שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת. הַשּׁוֹתֶה מִים לְצִמְאוֹ, אוֹמֵר שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בְּדַבְּרוֹ. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר, בּוֹרָא נִפְשוֹת רַבּוֹת:

פרק ז

א שְׁלֹשָׁה שְׁאֶכְלוּ כְּאֶחָד, חִבְּיִין לְזִמְנוֹ. אָכַל דְּמַאי, וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ, וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּפְדֵּי, וְהַשְּׂמֵשׁ שְׁאֶכַל כּוֹזֵית, וְהַכּוֹזֵית, מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶם. אָכַל אָכַל טָבֵל, וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ, וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי

ה הַמִּתְפַּלֵּל וְטָעָה, סִימָן רַע לוֹ. וְאִם שָׁלַיִח צָבוּר הוּא, סִימָן רַע לְשׁוֹלְחֵיו, מִפְּנֵי שֶׁשְׁלַחוּ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ. אָמְרוּ עֲלָיו עַל רַבִּי חֲנִינָא בֶן דּוּסָא, שֶׁהִיָּה מִתְפַּלֵּל עַל הַחוֹלִים וְאוֹמֵר, זֶה חַי וְזֶה מֵת. אָמְרוּ לוֹ, מִנֵּן אֶתָּה יוֹדֵעַ. אָמַר לָהֶם, אִם שְׁגוּרָה תִּפְלְתִי בְּפִי, יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁהוּא מְקַבֵּל. וְאִם לֹא, יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁהוּא מְטָרָף:

פרק ו

א פִּיצַד מִבָּרְכִין עַל הַפְּרוֹת. עַל פְּרוֹת הָאֵילָן אוֹמֵר, בּוֹרָא פְּרִי הָעֵץ, חוּץ מִן הַיַּיִן, שֶׁעַל הַיַּיִן אוֹמֵר בּוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן. וְעַל פְּרוֹת הָאֶרֶץ אוֹמֵר בּוֹרָא פְּרִי הָאֲדָמָה, חוּץ מִן הַפֶּת, שֶׁעַל הַפֶּת הוּא אוֹמֵר הַמּוֹצִיא לָהֶם מִן הָאֶרֶץ. וְעַל הַיִּרְקוֹת אוֹמֵר בּוֹרָא פְּרִי הָאֲדָמָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בּוֹרָא מִיָּנִי דְּשָׂאִים:

ב בָּרַךְ עַל פְּרוֹת הָאֵילָן בּוֹרָא פְּרִי הָאֲדָמָה, יָצָא. וְעַל פְּרוֹת הָאֶרֶץ בּוֹרָא פְּרִי הָעֵץ, לֹא יָצָא. עַל כָּלֵם אִם אָמַר שֶׁהַכֹּל (נִהְיָה), יָצָא:

ג עַל דְּבַר שְׁאֵין גְּדוּלוֹ מִן הָאֶרֶץ אוֹמֵר שֶׁהַכֹּל. עַל הַחֹמֶץ וְעַל הַנּוֹבְלוֹת וְעַל הַגּוֹבָאֵי אוֹמֵר שֶׁהַכֹּל (עַל הַחֵלֶב וְעַל הַגְּבִינָה וְעַל הַבִּיצִים אוֹמֵר שֶׁהַכֹּל). רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, כָּל שֶׁהוּא מִין קָלָלָה אֵין מִבָּרְכִין עָלָיו:

ד הָיוּ לִפְנֵינוּ מִיָּנִים הַרְבֵּה, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִם יֵשׁ בִּינֵיהֶם מִמֵּין שְׁבָעָה, מִבָּרַךְ עָלָיו. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, מִבָּרַךְ עַל אֵיזָה מֵהֶן שִׁירְצָה:

לזמון. ואם לאו, אלו מזמנין לעצמן, ואלו מזמנין לעצמן. אין מברכין על היין עד שיתן לתוכו מים, דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים, מברכין:

והקדש שלא נפדו, והשמש שאכל פחות מכזית, והנכרי, אין מזמנין עליהם:

ב נשים ועבדים וקטנים, אין מזמנין עליהם. עד כמה מזמנין, עד כזית. רבי יהודה אומר, עד כפיצה:

פרק ח

א אלו דברים שפיו בית שמאי ובית הלל בסעדה. בית שמאי אומרים, מברך על היום ואחר כך מברך על היין. ובית הלל אומרים, מברך על היין ואחר כך מברך על היום:

ב בית שמאי אומרים, נוטלין לידים, ואחר כך מוזגין את הכוס. ובית הלל אומרים, מוזגין את הכוס ואחר כך נוטלין לידים:

ג בית שמאי אומרים, מקנח ידיו במפה ומניחה על השלחן. ובית הלל אומרים, על הכסת:

ד בית שמאי אומרים, מכבדין את הבית ואחר כך נוטלין לידים. ובית הלל אומרים, נוטלין לידים ואחר כך מכבדין את הבית:

ה בית שמאי אומרים, גר ומזון ובשמים והבדלה. ובית הלל אומרים, גר ובשמים ומזון והבדלה. בית שמאי אומרים, שברא מאור האש. ובית הלל אומרים, בורא מאורי האש:

ו אין מברכין לא על הגר ולא על הבשמים של נכרים, ולא על הגר ולא על הבשמים של מתים, ולא על הגר ולא על הבשמים שלפני עבודה זרה. אין מברכין על הגר עד שיאזונו לאורו:

ז מי שאכל ושכח ולא ברך, בית שמאי אומרים, יחזר למקומו

ג כיצד מזמנין, בשלשה אומר בברך. בשלשה והוא, אומר ברכו. בעשרה, אומר בברך לאלהינו. בעשרה והוא, אומר ברכו. אחד עשרה ואחד עשרה רבוא. במאה אומר, בברך לני אלהינו. במאה והוא, אומר ברכו. באלף, אומר בברך לני אלהינו אלהי ישראל. באלף והוא, אומר ברכו. ברבוא, אומר בברך לני אלהינו אלהי ישראל אלהי הצבאות יושב הכרובים על המזון שאכלנו. ברבוא והוא, אומר ברכו. כענין שהוא מברך, כך ענין אחריו, ברך לני אלהינו אלהי ישראל אלהי הצבאות יושב הכרובים על המזון שאכלנו. רבי יוסי הגלילי אומר, לפי רב הנהגה הן מברכין, שגאמר (תהלים טו) במקדלות ברכו אלהים, לני ממקור ישראל. אומר רבי עקיבא, מה מצינו בבית הכנסת אחד מרבין ואחד מועטין אומר, ברכו את לני. רבי שמעאל אומר, ברכו את לני המברך:

ד שלשה שאכלו כאחד, אינן רשאין לחלק וכו' ארבעה, וכו' חמשה. ששה נחלקין, עד עשרה. ועשרה אינן נחלקין, עד שיהיו עשרים:

ה שתי חבורות שהיו אוכלות בבית אחד, בזמן שמקצתן רואין אלו את אלו, הרי אלו מצטרפין

רצון שתילד אשתו זכר, הרי זו תפלת שווא. הנה בא בדרך ושמע קול צוהה בעיר, ואמר, יהי רצון שלא יהיו אלו בני ביתי, הרי זו תפלת שווא:

ד הנכנס לדרך מתפלל שתיים, אחת בכניסתו ואחת ביציאתו. בן עזאי אומר, ארבע, שתיים בכניסתו ושתיים ביציאתו, ונותן הודאה לשעבר, וצוהק לעתיד לבא:

ה חיב אדם לדרך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה, שנאמר (דברים ו) וְאֶהְבֶּתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מַאֲדְךָ. בְּכָל לִבְּךָ, בְּשֵׁנֶי יָרֵיךָ, בְּיָצֶר טוֹב וּבְיָצֶר רָע. וּבְכָל נַפְשְׁךָ, אֲפֹלוּ הוּא נוֹטֵל אֶת נַפְשְׁךָ. וּבְכָל מַאֲדְךָ, בְּכָל מְמוֹנְךָ. דָּבָר אַחֵר בְּכָל מַאֲדְךָ, בְּכָל מִדָּה וּמִדָּה שֶׁהוּא מוֹדֵד לָךְ הַיּוֹ מוֹדֵה לּוֹ בְּמֵאֵד מֵאֵד. לֹא יִקַּל אָדָם אֶת רֹאשׁוֹ כִּנְגֵד שַׁעַר הַמְּזוֹרָח, שֶׁהוּא מְכוּן כִּנְגֵד בֵּית קִדְשֵׁי הַקֹּדֶשִׁים. לֹא יִכְנֹס לְהֵר הַבַּיִת בְּמִקְלוֹ, וּבְמִנְעָלוֹ, וּבְכַנְדָּתוֹ, וּבְאַבְקָה שֶׁעַל רִגְלָיו, וְלֹא יַעֲשֶׂנוּ סַפְדֵּי רִיחָא, וּרְקִיקָה מִקַּל וְחֹמֶר. כָּל חוֹתָמֵי בְּרוֹכּוֹת שֶׁהֵיוּ בְּמִקְדָּשׁ, הֵיוּ אוֹמְרִים מִן הָעוֹלָם. מִשְׁקָלְכֶּלֶוּ הַמִּינִין, וְאָמְרוּ, אֵין עוֹלָם אֶלָּא אֶחָד, הַתְּקִינוּ שֶׁיְּהִיו אוֹמְרִים, מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. וְהַתְּקִינוּ, שֶׁיְּהִי אָדָם שׂוֹאֵל אֶת שְׁלוֹם חֲבֵרוֹ בִּשְׁם, שְׁנֵאֲמַר (רות ב) וְהִנֵּה בָעוּ בָּא מִבֵּית לָחֶם, וַיֹּאמֶר לְקוֹצְרִים יֵי עִמְכֶם, וַיֹּאמְרוּ לוֹ, יִבְרַכְךָ יֵי. וַאֲמַר (שופטים ו) יֵי עִמָּךְ גִּבּוֹר הַחֵיל. וַאֲמַר (משלי כג) אַל תִּבּוֹז כִּי זִקְנָה אִמָּךְ. וַאֲמַר (תהלים קיט) עַתָּה לַעֲשׂוֹת לִי הִפְרוּ תוֹרָתְךָ. רַבִּי נִתָּן אֹמֵר, הִפְרוּ תוֹרָתְךָ עַתָּה לַעֲשׂוֹת לִי:

ויברך. ובית הלל אומרים, יברך במקום שנזכר. עד אימתי הוא מברך. עד כדי שיתעצל המזון שבמעיו:

ח בא להם יין לאחר המזון ואין שם אלא אותו הכוס, בית שמאי אומרים, מברך על היין ואחר כך מברך על המזון. ובית הלל אומרים, מברך על המזון ואחר כך מברך על היין. עוזין אמן אחר ישראל המברך, ואין עוזין אמן אחר הכותי המברך, עד שישמע כל הברכה:

פרק ט

א הרוצה מקום שנעשו בו נסים לשׂראל, אומר ברוך שעשה נסים לאבותינו במקום הזה. מקום שנעקרה ממנו עבודה זרה, אומר ברוך שעקר עבודה זרה מארצנו:

ב על הזיקין, ועל הגזעות, ועל הברקים, ועל הרעמים, ועל הרוחות, אומר ברוך שפחו מלא עולם. על ההרים, ועל הגבעות, ועל הימים, ועל הנהרות, ועל המדברות, אומר ברוך עושה מעשה בראשית. רבי יהודה אומר, הרוצה את הים הגדול אומר ברוך שעשה את הים הגדול, בזמן שרואה אותו לפרקים. על הגשמים ועל בשורות הטובות אומר ברוך הטוב והמטיב, ועל שמועות רעות אומר ברוך דין האמת:

ג בנה בית חדש, וקנה כלים חדשים, אומר ברוך שהחנינו. מברך על הרעה מעין הטובה, ועל הטובה מעין הרעה. הצוהק לשעבר, הרי זו תפלת שווא. כיצד. היתה אשתו מעברת, ואמר, יהי